



A Németországi Szövetségi Köztársaság
Budapesti Nagykövetsége

A nagykövetség épületének története





Kedves Olvasó!

Szívesen látjuk Önt egy kis történelmi körsétára a budapesti Német Nagykövetségen.

A budai Várhegyen, az Üri utcában álló nagykövetségi épületet (régén Herrengasse, az első háztulajdonosok ugyanis tisztek és jómódú polgárok voltak) a magyar Műemlékvédelmi Hivatal védendő épületté, az UNESCO pedig az egész várnegyedet a világörökség részévé nyilvánította. Hosszú és igen változatos története egészen a 15. századig nyúlik vissza, és gyakran visszatükrözi az általános történelmi fejleményeket. Az ásatások során pl. nagy mennyiségű napi használatra szánt kerámia került elő a török hódoltság korából.

Az épületet az 1884-es stílusban láthatjuk most – neoreneszánsz homlokzattal és közepén egy belső udvarral. A felújításnál és a helyreállításnál teljesítették a modern nagykövetséggel szemben támasztott követelményeket, ezzel egyidejűleg az épület betagozódik a történelmi környezetbe.

Nagyon örülnénk, ha ez a kis áttekintés felkeltené a kíváncsiságát, és még intenzívebben foglalkozna a Német Nagykövetség épületének és a Várhegynek a történetével.

Budapesti Német Nagykövetség

Az épületek elődjei a középkorban

A mai épület helyén a középkorban és az újkorban két házhely volt. Északi részé-



nek kapuját egy a 15. századból származó gótikus ülőfülkesor kíséri. Az északi épület L alaprajzú volt, kéttraktusos északi szárnyal, amely egy udvart szegélyezett. Az eredetileg csúcsíves hevedert alátámasztó két hatalmas gótikus

pillér az 1924-es Hikisch Rezső-féle átalakításkor került elő.

Épületeink a 17-18. században

Miután 1686-ban visszahódították a várost a törököktől, a déli 47. sz. középkori ház nagyrészt elpusztult, a Zaiger ugyanis azt jegyzi



fel, hogy az alapfalakon kívül nem maradt semmi. Az északi 48. sz. épület jobban vészelte át a nehéz időköt: stabil falai, boltozatai és pincéje volt. Itt megmaradt az ülőfülkék egy része is. 1715-ben a két, ekkor egyesített telket a Skóciai Miasszonyunkról elnevezett bécsi

„skót” benedekrendi apátság vásárolta meg 580 forintért. 1715 után mehetett végbe a két ház egyesítése nyilvánvalóan a barokk jegyében.

Az épület átépítése 1884-ben

1884-ben a két részre tagolódó épületet egységes bérházzá építette át Fekete Elek a rend megbízásából, és az épület



elnyerte jelenlegi formáját: kétemeletes neoreneszánsz architektúráját, belső udvart körülvevő keretes beépítését.

A tervező a régi északi, L alakú egyemeletes, alapincézett házat teljes egészében integrálta az új épületbe, a kapualjjal együtt.

A nagyméretű, egysé-

ges homlokzatokkal rendelkező épület az Úri utca képének jelentős városképpalkotó tényezője lett a századfordulón, a Prímási Palota és a szemközti Belügyminisztérium szomszédságában.

Az épület Bárczy István, a Horthy-korszak államtitkárának tulajdonában (1922-36)



Az I. világháborút követően háromszor is gazdát cserélt az épület, végül 1922 májusában Bárcziházi Bárczy István szerezte meg a tulajdonjogot, aki 1928-1944 között a miniszterelnökség adminisztratív államtitkára volt. Bárczy 1924-ben alakította át vári bérházát Hikisch Rezső építésszel, aki Drezdában és Münchenben tanult, s egész

életében a hűvös klasszicizáló modernizmus jegyében alkotott. Egyik szalonjának fényképe – neobarokk faldekorációjával és bútoraival – egy korabeli budapesti képeskönyvben is megjelent.



nevezte ki magyarországi I. osztályú követnek és a „Nagynémet Birodalom teljhatalmú magyarországi megbízottjának”.

Átalakítás német követséggé (1936-1944)

A Német Birodalmi Kincstár 1936. májusában 650.000 pengőért vette meg az épületet Bárczy Istvántól, követség céljára. A szükséges átalakításokat Berlinben a Birodalmi Építési Igazgatóság készítette. A Bárczy-lakás belső lépcsőházát lebontották, két új melléklépcső készült. A követség megnyitása és itteni működésének időszaka a német-magyar kapcsolatok legsötétebb korszakára esik. Magyarország német megszállásakor (1944. március 19.) Hitler Edmund Veesenmayert

Az épület helyreállítása a II. világháború után és az 1963/65-ös átalakítás

Az 1944/45-ös ostromban az épület súlyosan megsérült, kiégett, földemei beszakadtak, s a teljes tetőszerkezet megsemmisült. Egy az 1945 után készült fénykép mutatja épületünk háború utáni állapotát, a szomszédos Úri u. 62. számú házzal együtt. Az épületet csak 1953-ban állították helyre. A terveket a Honvédség műszaki osztályán egy Száden nevű építész készítette, nyilvánvalóan honvédségi épület céljára. Lebontották sajnos a megsérült utcai



*Az NSZK és NDK nagykövetségek
a II. világháború után*



szárnyai félköríves fölépcsőházat és az egykori Bárczy-lakás Hikisch-féle I. emeletre vezető díszlépcsőjét. Az 1960-as évek elején a Fővárosi Mélyépítési Tervező Vállalat (FŐMTERV) működött itt, 1963-ban saját maguk készítettek terveket a tetőtér

beépítésére. A kivitelezési munkák 1965-ben fejeződtek be.



A diplomáciai kapcsolatok felvételével 1973-ban az NSZK immár 1964 óta működő kereskedelmi képviselőtől nagykövetség lett, amely a XIV. ker., Izsó utca 5. - sz. alatt kapott helyet. Ezt az épületet Malonyay Dezső építtette a századforduló legnevesebb korai modern magyar építészevel, Lajta Bélával 1906/7-ben. Az újraegyesülést követően a Németországi Szövetségi Köztársaság a volt NDK-nagykövetség épületét használta, amelyet

Heinz Graffunder építész tervei alapján, 1965-1968 között, a közelben, a XIV. kerületben, a Stefánia út 101-103. szám alatt építettek fel. 1993-ban a Németországi Szövetségi Köztársaság visszakapta a Magyar Államtól az I. ker., Úri u. 64/66. számú egykori épületét a Várnegyedben.

*A Németországi Szövetségi Köztársaság Nagykövetsége
mai épületének kialakítása*



Az épület átalakításának tervezési programját a Szövetségi Építésügyi és Területrendezési Hivatal készítette, és irányításával a tervezet a braunschweigi Kersten-Martinoff Építésziroda és magyar partnereként Hartvig Lajos és Matus István építészek (Bánáti-Hartvig-Matus Építész iroda) készítették, 1998-ban. Felújításra került az Úri utcai főhomlokzat, valamint a Lant utcai és Tóth Árpád sétányi oldalhomlokzatok is. A lépcsőházakat újjáépítették, új lift készült. Az Úri utcai főkapun kívül a Vízumosztály részére egy új bejáratot létesítettek a Lant utca felől. A feltárás számos értékes, főleg a török

korból származó leletet talált. Emiatt az egész telket a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 2000. február 15-én kelt határozatával történelmi-régészeti értékkel bíró védett területté nyilvánította. Az elkészült épületet 2001 november elején adták át, akkor költözhetett be a felújított épületbe a Nagykövetség.

www.budapest.diplo.de

Impresszum

A Németországi Szövetségi Köztársaság

Budapesti Nagykövetsége

1014 Budapest

Úri utca 64-66

Telefon: +36 1 488 3500

Fax: + 36 1 488 3505

E-mail: info@budapest.diplo.de

Szerkesztő: Ines Seeger (vezető szerk.), Johannes Schuler

Szöveg, kutatás: Péter Farbak

Design: Humandesign

Képek

Címlapon 1., 3., 5.: Szilágyi Edit, Hild-Ybl Alapítvány
Címlapon 2., 4., 6.: Német Nagykövetség, Sipos Z.

Nyitó oldal: Német Nagykövetség, Sipos Z.

Belső oldalakon (balról):

- 1.: Budapesti Történeti Múzeum, Kiscelli Múzeum
- 2.: Budapest Főváros Levéltára
- 3.: Szilágyi Edit, Hild-Ybl Alapítvány
- 4.: Reprodukció Genthon – Nyilas-Kolb könyvéből
- 5.: Fotó 1940-ből, Németország
- 6.: BTM Kiscelli Múzeum
- 7.: Szilágyi Edit, Hild-Ybl Alapítvány
- 8.: Német Nagykövetség, Sipos Z.